

Z jeho publikační činnosti obsahující řadu článků, recenzí a novinových statí vybíráme nejdůležitější tituly. Především v roce 1979 vydal monografii *Věc v právním smyslu v historickém pohledu* (Brno, UJEP 1979), která byla výsledkem dlouhodobějšího studia. Ze stejné tematické oblasti uveřejnil článek *Římskoprávní pojetí věci a jeho vyznění za feudalismu ve střední Evropě* (Sborník prací učitelů právnické fakulty v Brně - VI, Brno, UJEP 1975). V dalších letech se věnoval, jak jsme již uvedli, otázkám souvisejícími s postavením a organizací církví a kritikou náboženství a vyznání. Z této oblasti vydal hned několik statí a článků. Z nich upozorňujeme na *Postavení církví v Československu po roce 1945* (Sborník prací učitelů právnické fakulty v Brně - VII, Brno 1977), *Charakteristika pojištění církevního majetku v Československu* (Sborník prací učitelů právnické fakulty v Brně - VIII, Brno 1979), *Právní odpovědnost nesocialistických organizací v Československu* (Sborník prací učitelů právnické fakulty v Brně - IX, Brno 1981), *Antisovětismus Vatikánu po vzniku SSSR do skončení druhé světové války (60 let SSSR, Brno 1982)*, *Vývoj politických směrů na Moravě po založení Československé strany lidové* (Sborník příspěvků o vzniku Československa, Brno 1983), *K významu vydání tolerančního patentu* (Sborník prací učitelů právnické fakulty v Brně - XVIII, Brno 1984), *Kritické poznatky k otázkám svědomí a vyznání v návrhu ústavní listiny Čs. strany národně socialistické* (Sborník příspěvků ke 40. výročí osvobození Československa, Brno 1985). K jeho posledním publikovaným příspěvkům patří článek *Kontinuita a diskontinuita zásad v právu a medicíně* (Sborník z ideologické konference lékařské a právnické fakulty v Brně, Brno 1985). Z uvedeného přehledu je tedy zřejmé, že jeho vědeckopublikační zájmy směřují často až k současné problematice pozitivního práva.

Pavel Mates - Karel Schelle

K šedesátinám doc. JUDr. Karla Litsche, CSc.

Končil rok 1929, končila dvacátá léta, jedno z mála pokojnějších desetiletí dvacátého století, kdy se v herecké rodině Litschů v Rostocku narodil první a jediný syn Karel. Hansovní město však pro něho neznamenal o mnoho víc než jméno rodiště, které vyplňuje v dotaznících. V dvacátém věku jen málokdo je pevně svázán s místem, kde se narodil. Již na Lipsko, kde později žil s rodiči, si vzpomíná častěji. Školu však ne navštěvoval v žádném z velkých měst, ale v nevelkém Seebachu ve Schwarzwald. Do poklidného bádenského venkova zasahovala hysterie nacismu jakoby zdaleka, někdy trapně a jindy směšně, ale Karel měl ještě poznat i její krutou tvář. Chodil již do gymnázia v Achernu, když matčina smrt zcela změnila jeho osud. Otec byl již také mrtev a tak v roce 1943 odchází do rodiny matčiny sestry, která byla provdána za dirigenta Roberta Brocka a žila v Pacově. Každodenní šikanování postihlo i jeho rodinu, kde vedle Karla žil ještě jeho mladší bratranec. Prožívali obchody příbuzných a blízkých do neznáma, přicházely korespondenční listky se třiceti slovy, posílaly se balíčky do koncentračních táborů v připuštěných termínech a v dovolené váze. A pak přestaly docházet listky a známky na balíky. Krátce ještě Karel navštěvoval německou školu v Táboře, ale osud, který prožíval, byl již osud český.

Po válce přechází na měšťanskou školu, po jejím dokončení a po ročním zaměstnání v dělnické profesi studuje v Praze na reálném gymnáziu, které zakončil maturitou roku 1950. Z městečka, které se pyšnilo básníkem Antonínem Sovou, jinak však žilo poklidně, se ocitá uprostřed vzrušené pražské atmosféry, ve středu kulturního a politického ruchu. Robert Brock, věrný svému komunistickému přesvědčení, jež ho postavilo za dirigentský pult Osvobozeného divadla a v třicátých letech zavedlo i do Kyjeva k tamnímu rozhlasovému orchestru, měl nemalý podíl na otevření druhé pražské opery v Divadle 5. května, dnešním Smetanově divadle. Poté se Brock stává jedním z dirigentů Národního divadla a vyučuje dirigentství na pražské konzervatoři. Vzrušený život doby, kdy divadelníci předělávali divadlo i svět, zavedl i Karla v sezóně 1949/50 na scénu Buriánova Děčka, byť i jen v postavení externisty.

Ač se zdálo, že byl předurčen pro práva, jež znamenají svět, stalo se jinak. Po maturitě se v zimním semestru 1950/51 zapsal na právnickou fakultu Univerzity Karlovy. Byla to léta bouřlivých změn této fakulty. Mladého juristu však přitáhl obor, kde autorita profesora neztratila svou váhu, obor dějin státu a práva. Nebylo proto náhodou, že již rok poté, co promoval, vyšla v prvním čísle Právně historických studií (1955) jeho stat' "K fašistickým pokusům upevnit kapitalismus v německém zemědělství." O dva roky později pak následuje pojednání o Bismarckově zákonu proti socialistům. Od dokončení studií pracoval jako asistent obecných dějin státu a práva na katedře dějin státu a práva, kterou tehdy řídil pevnou rukou prof. Václav Vaněček.

Samozřejmě součástí jeho práce na fakultě byla i práce politická, zejména od roku 1955, kdy se stal členem KSČ. Do strany vstupoval s vědomím velké odpovědnosti, které bylo vlastní těm předválečným komunistickým vzdělancům, právníkům i umělcům, s nimiž se od té chvíle, kdy se přistěhoval do Prahy, tak často stýkal. Odpovědnost spojená s povinností sloužit věci socialismu a lidem, nebo ještě výstižněji: lidem a tak i věci socialismu, charakterizovala K. Litsche jako funkcionáře. Není proto divu, že mu byly ukládány úkoly stále větší. Načas ho dokonce odvedly z působiště, pro něž byl vyvolen a povolán, z univerzity. Zároveň však tyto pracovní pobyty mu daly onen hluboký průhled do skutečné problematiky života naší společnosti, který jej vždy charakterizuje a který je dosti vzácný v kruzích univerzitních učitelů. Aspiranturu dokončil externě a v roce 1972 obhájil kandidátskou práci o ústavě a sněmu Německé říše v 19. století. Po bezmála deseti letech, 1. května 1982 byl jmenován docentem dějin státu a práva. V té chvíli čítala již jeho bibliografie desítky článků, učebních textů a recenzí. Výrazně se také zapsal do povědomí posluchačů jako skvělý učitel, který dovedl zasvěcenými výklady získávat svému oboru autoritu i trvalou pozornost.

Dějiny univerzity byly Litschovi blízké již od té doby, kdy tehdejší Ústav pro dějiny Univerzity Karlovy zahájil na prahu šedesátých let svou práci v budově právnické fakulty. Již v prvním ročníku časopisu AUC - Historia Universitatis Carolinae Pragensis se objevila Litschova recenze, ve druhém jeho článek a jeho dílem jsou od prvního čísla i německá resumé otištěných příspěvků. Bylo proto logické, že ve 12. ročníku najdeme jeho jméno mezi členy redakční rady tohoto periodika. Trvalo ještě šest let než byl od 1. července 1978 pověřen vedením Archivu Univerzity Karlovy a pak k 1. září 1983 jmenován jeho ředitelem. Zde mohl spojit svou historickou erudici a právnické zkušenosti s organizační schopností a lidskou dobrotou a stát se pro mnohé příkladem vedoucího vědeckého pracoviště. Dovede strhnout kolektiv k užitečné práci všeho druhu

a přitom ponechává prostor všem, kdo mají své vlastní plány a představy. Dovede zajistit prostor pro seznámení veřejnosti s výsledky, jichž dosáhl kolektiv archivu. Je přirozené, že na univerzitě staré již bezmála šest a půl století znamená ústav, který zkoumá její cestu dějinami, mnoho. Na tom, že se tento fakt stal samozřejmým, že je přijímán ostatními domácími i zahraničními pracovišti, má velkou zásluhu také to, že jeho ředitel neztrácí vlídnost a úsměv nikdy, ani tehdy, kdy by na to měl plné právo.

Jan Havránek - Michal Svatoš

Soutěž Studentské vědecké a odborné činnosti na právnické fakultě Karlovy univerzity v r. 1986 - 1987

Fakultní kolo soutěže proběhlo tradičně v dubnu 1987. Vědní obor dějiny státu a práva nebyl, stejně jako v předchozím roce, zastoupen dostatečným počtem prací. Proto byly soutěžní práce obhajovány ve společné sekci "Dějiny státu a práva - Právo mezinárodní."

Právní historii zastupovali: Prof.Dr. Jaromír KINCL, DrSc. (předseda), JUDr. PhDr. Karolina ADAMOVÁ, CSc. (ÚSP ČSAV), doc. JUDr. Stanislav BALÍK, CSc. a odborný asistent JUDr. Vladimír KINDL (oba PFUK).

Do fakultního kola bylo odevzdáno 5 prací. Obhajovány byly pouze 4, a to:

- 1) Jan KUKLÍK (II.r.), Anglická buržoazní revoluce a její odraz v právním vývoji, se zaměřením na analýzu ústavního dokumentu "Nástroj vlády" a protektorát v Anglii (konzultant doc.JUDr. Stanislav Balík, CSc.),
- 2) Ivana ŠÍŠOVÁ (IV.r.), Postavení Palestiny a jejího obyvatelstva v římském impériu (konzultant doc. JUDr. Stanislav Balík, CSc.),
- 3) Martina ŠVEJDOVÁ (IV.r.), Od náčelníka ke králi-bohu (Nástin vzniku a vývoje královské moci ve státech starého Východu (konzultant doc. JUDr. Stanislav Balík, CSc.)
- 4) Gabriela VESELÁ (II.r.), Vývoj instituce manželství v českých dějinách.

Jak je z uvedeného patrné, tři práce se zabývaly problematikou obecných dějin státu a práva, zbývající (spolu s neobhajovanou) dějin státu a práva v Československu.

Práce Ivany Šíšové a Martiny Švejdové byly odevzdány současně i jako práce diplomové.

Hlavní porota SVOČ stanovila následující pořadí vítězů a udělila tyto ceny v oboru dějiny státu a práva:

1. cena: Martina ŠVEJDOVÁ, Od náčelníka ke králi-bohu (Nástin vzniku a vývoje královské moci ve státech starého Východu),
3. cena: Ivana ŠÍŠOVÁ, Postavení Palestiny a jejího obyvatelstva v římském impériu,
5. místo: Jan KUKLÍK, Anglická buržoazní revoluce a její odraz v právním vývoji, se zaměřením na analýzu ústavního dokumentu "Nástroj vlády" a protektorát v Anglii.

Čestné uznání ředitele ÚSP ČSAV získal Jan KUKLÍK. Všichni tři ocenění postupují do celostátního kola SVOČ.

Stanislav Balík